

La PAGESIA

R. C. F.

1. LA TERRA

La pagesia que s'havia fet en temps antic, avui es fa difícil de dir, amb exactitud, com era. Però basant-nos en allò que es coneix i per documentació escripturada, fa sospitar que era una pagesia de subsistència, que era allò que permetia de viure a la família en les seves necessitats primàries, ja que degut a un aïllament real, havien d'espavilar-se amb el que podien collir i fer-se ells tantes coses, com és ara, teixits, mobles, estris, etc. Solament la venda esporàdica d'algun cap de bestiar i sobrances de collita, els permetia d'obtenir uns diners per a poder adquirir allò que ells no podien obtenir amb els seus propis mitjans.

Les terres de conreu han variat els esplets que s'hi han fet, però sí que hi ha dades certes que un dels cultius que, al llarg dels segles, sembla que ha dominat, és la vinya, doncs es troben, en documents antics, contractes de «rabassa morta», «cap-ficats», «censals», vendes i compres de peces de terra dedicades a la vinya. L'època més forta, sembla ser la del mil sis-cents i escaig, fins a la invasió de la filloxera, a finals del mil vuit-cents. Quan aquesta plaga va atacar les vinyes franceses, aquí es va incrementar la plantació de ceps per tot arreu. A la finca es tingueren de fer quatre cups nous de més, algun d'ells de més de cent càrregues (120 lt/c.). Però quan la filloxera va anar matant les vinyes de casa nostra, causà la ruïna de molta pagesia de secà. Malgrat això, es van tornar a refer les vinyes amb peu americà, encara que amb menys extensió de terreny. I mercès a aquest esforç l'any 1877 En Jaume Morral-Casamada i Viver guanyà un

diploma en la «Exposició Nacional Vinícola» de Barcelona. Nota curiosa: la verema de 1888 va donar 8'5 càrregues de vi, venut a 2 duros/c. Aquesta poquíssima collita va ésser deguda a la pedregada caiguda la nit del 19 de juny. Altra nota: es recullen només 23 (botes?) de vi a causa de la nova i gran pedregada de juny que s'endugué la majoria de la gran collita de l'any 1890.

Altres conreus de la casa havien estat les oliveres, actualment en regressió, essent molt important el seu cultiu, doncs es feia l'oli a la mateixa casa en un trull molt antic. La proximitat al paratge d'Ullastre (olivera borda), dóna la raó del per què de dit conreu.

2. LES MALTEMPSADES

El dia 17 d'agost de 1864 va caure damunt el terme de Castellar una terrible pedregada que malmeté totes les plantacions, i d'una manera especial les de vinya i olivera. En declaracions suscrites per testimonis es fa notar que les pedres caigudes eren d'un tamany com ous de colom i en algun sector fins i tot com ous de gallina.

Segons declaració del propietari de la finca Casamada i que figura en l'expedient obert amb tal motiu, les seves pèrdues foren de 3'18 càrregues d'oli i de 50 càrregues de vi.

3. LES PLAGUES

Lògicament, en la vida de la pagesia no tot són sempre flors i violes. Als treballs de tota finca rústica, ja pesats per ells mateixos, cal afegir-hi les malvestats ocasionades per la mateixa naturalesa. Així veiem com s'hi afegeixen una bona pila de plagues que entorpeixen la bona

marxa de les explotacions i que si un dia és la plaga del mildiu o el de la fil·loxera que malmet les vinyes, un altre ho són les pedregades, o les rates o les llagostes que també són les causants de bones pèrdues.

Així trobem com el 1902 s'apliquen unes contribucions especials establertes per a combatre la plaga de la llagosta. A la finca Casamada i per aquest concepte se li aplica un recàrrec en la contribució d'un 0'84 % que li suposa un augment de 5'03 ptes.

4. LA FIL-LOXERA

Quan a finals de segle passat arribà al nostre país, procedent de França, aquesta terrible plaga que assolà pràcticament totes les vinyes del territori, també els seus efectes destructors arribaren al nostre poble, arrasant totes les plantacions de vinya.

La finca Casamada, per la seva extensió d'aquest cultiu en fou una de les més afectades. Així trobem en un expedient format per una Junta Pericial el cinc d'abril de mil nou-cents quatre, aquesta demana l'exacció dels impostos corresponents.

L'extensió de terreny afectat fou de 58 quarteres i tres quartans.

En la posterior relació de vinyes replantades amb ceps americans, hi figura la masia Casamada amb les següents dades:

Replantació en terrenys de primera classe: 8 Ha. 51 a. 14 ca.

Replantació en terrenys de segona classe: 1 Ha. 96 a. 66 ca.

Replantació en terrenys de tercera classe: 6 Ha. 57 a. 69 ca.

El propietari de la masia era En Jaume Casamada i Viver.

Per acord de l'Administració d'Hisenda se li concedeix una reducció de 719'68 ptes. de l'import de riquesa rústica.

5. LES AJUDES GOVERNAMENTALS

Còpia literal d'una carta tramesa a l'Alcalde de Castellar, Sr. Agustí Vives. Diu així:

«José Casamada y Maurí.

»Abogado - Tarrasa 4 febrero 1910.

»Sr. D. Agustín Vives.

»Muy Sr. mío y amigo: Recibo su atenta y estando sumamente resfriado, no sé si podré acudir a la reunión del jueves.

»De todos modos V. ya conoce mi criterio que es el renunciar a las bonificaciones de la baja, no solo esta sino cualquier otra con que pretendan tomarnos el pelo los paternales gobiernos que padecemos.

»Suyo ate. J. Casamada.»

(*Arxiu d'Història de Castellar*)

Obviament, aquesta posició és deguda a l'assumpte de la fil·loxera i a les minses bonificacions amb les que el Govern volia cloure l'assumpte.

«EL FATXENDA

Oh! el Pollastre, l'orgullós
rei i senyor del seu clos
que amb fatxendes i pamplines
atabales les gallines
i no els dones mai repòs!

Tu, Pollastre presumit,
el de les barbes vermelles,
que m'eixordes les orelles
i em despertes cada nit,
quan dones el do de pit.

Tu, el de la fatxa tan maca,
el del vestit sense taca.
T'has de veure avergonyit
enmig de taula rostít
i amb les mans a la butxaca.»

Jaume Casamada i Maurí
Febrer del 1953